

IN MEMORIAM
ACAD. PROF. DR. DOC. LIVIU GOZARIU
(1930 – 2012)

Prof.dr. Ileana Duncea

Trăim în acest miez de toamnă un eveniment trist din istoria endocrinologiei românești: ilustrul nostru coleg, prof. dr. Liviu Gozariu, figură marcantă a medicinei românești nu mai este printre noi.

Mărturisesc că primind răspunderea redactării acestui articol am fost copleșită de o responsabilitate explicabilă, dacă ținem seama de personalitatea și activitatea ce trebuie prezentate și omagiate.

Sunt oameni care știu să-și pună tezaurul de cunoștințe și experiența în slujba binelui și de aceea exemplul lor trebuie să rămână pentru totdeauna viu. Sunt de asemenea oameni care dau totul, celor din jurul lor și de aceea, golul pe care-l lasă în urma lor este imens. Un astfel de om a fost iubitul nostru profesor Liviu Gozariu.

Fără îndoială, traiectul curricular al prof. Gozariu a fost legat de istoria contemporană a endocrinologiei românești, în general, și a celei clujene, în special. A reitera datele fundamentale ale vieții și activității cunoscutului profesor și om de știință, presupune implicit, raportarea la momentele principale traversate de această disciplină medicală în ultima jumătate de veac.

A fost elevul școlii medicale clujene, încheindu-și studiile universitare cu Diplomă de merit în anul 1955. Rămâne fidel școlii, prin intrarea în învățământul universitar de endocrinologie în anul 1962; parcurge treptele ierarhiei universitare, devenind profesor la disciplina de Endocrinologie din Cluj, din anul 1980.

Anii menționați coincid cu dezvoltarea fără precedent la UMF Cluj, a Endocrinologiei, ca individualitate medicală distinctă, componentă a Școlii Medicale Clujene.

Relaxarea politică relativă de după 1964 i-a permis prof. Gozariu căutarea și stabilirea unor relații statornice cu endocrinologi din Anglia, Franța și Germania.

Sunt ani în care prof. Gozariu face numeroase specializări în țară și în străinătate. În anul 1958 urmează un curs de specializare la Institutul de Endocrinologie "C. I. Parhon" din București; peste patru ani îl găsim la institutul omonim din Praga; în 1966 la Liverpool, iar în 1970 la Bethesda (N.Y.) Din același an își începe activitatea de cercetare ca bursier al Fundației "Al. Von Humboldt", în cadrul departamentului de Endocrinologie al Universității din Ulm. Tot de atunci, prof. Gozariu devine un colaborator apropiat al Clinicii de Medicină Internă și Endocrinologie din cadrul Universității din Heidelberg, condusă de prof. Reinhard Ziegler, (față de care prof. Gozariu a avut întotdeauna un ales sentiment de prețuire și recunoștință), colaborare facilitată de către prestigioasa fundație Humboldt.

Ceea ce caracterizează activitatea științifică și de cercetare a prof. Gozariu, extinsă pe parcursul a aproape șase decenii, este deschiderea spre ceea ce este nou în domeniu și spre contactele cu străinătatea.

Expunerea și comentarea activității sale științifice nu sunt de loc ușoare, datorită complexității și dificultății selectării unor realizări care sunt atât de apropiate ca valoare gnoseologică și practică.

Autor a mai multor cărți de referință, printre care "Calciul în organismul uman", 1975, distinsă cu premiul "V. Babeș" al Acad RSR în 1977, "Hormonii în biologia contemporană", în 1977, și al altor trei cărți scrise în colaborare, autor a cinci cursuri pentru studenți și al unui impresionant număr de lucrări științifice comunicate și publicate în țară și străinătate – peste 425 – prof. L. Gozariu se impune ca o personalitate științifică pregnantă în lumea medicală contemporană.

Din opera sa multilaterală, nu este posibilă decât o incursiune selectivă în principalele domenii pe care le-a abordat. Încă din 1968 a reușit prepararea calcitoninei active, extrasă din tiroida de porc, aceasta fiind unica posibilitate în aceea vreme de a dispune de substanță activă pentru cercetare; a studiat acțiunea diversilor hormoni asupra receptorului osos: glucagonul, hormonii tiroidieni, PTH-ul, hormonii steroizi; a precizat pentru prima dată că odontoblaștii din mugurii dentari și formarea dintelui definitiv sunt hormono-dependenți; a demonstrat că efectul hiperglicemiant al calcitoninei este realizat

prin mecanism antiinsulinic; a relevat faptul că PTH-ul are efect lipolitic, acționând direct asupra adipocitelor – rezultat cu caracter de premieră pe plan mondial.

Începând cu anul 1971, dispunând de laboratoare de cercetare experimentală, apoi din 1985, de laboratorul RIA, cercetările fundamentale privind proprietățile calcitoninei și reglarea sa au fost extinse. Printr-o colaborare de lungă durată cu departamentul de endocrinologie din Heidelberg a studiat experimental osteoporoza, aceasta devenind una din direcțiile principale de cercetare introduse de prof. L. Gozariu. Studiile au confirmat rolul deficitului de calcitonină drept factor agravant în evoluția acesteia.

Într-o perioadă în care nu puțini sunt clinicienii care se consideră oameni de știință numai dacă se consacră cercetării experimentale sau de laborator, domeniu în care riscă să rămână doar diletanți, prof. Gozariu nu s-a îndepărtat, însă, nici un moment, de la obiectivul tradițional al medicinei, care este omul, fie bolnav, fie sănătos. Admirator și continuator al profesorilor I. Goia și Șt. Milcu, el avea să fie la rândul său admirat de studenți, cursanți, colaboratori, pentru vasta lui știință, pentru simpatia și empatia cu care știa să se apropie de bolnavi și pentru incomparabilul său talent de diagnostician.

Este semnificativ faptul că în această perioadă în care s-a discutat despre posibilitatea integrării cercetării științifice în clinică, profesorul a oferit numeroase exemple: investigând patologia endocrină cu cea mai mare răspândire (DET), căutând noi soluții terapeutice, adoptând orientarea curativo- profilactică integrativă și interdisciplinară.

Este caracteristic pentru structura sa ideativă, locul ce l-a acordat metodologiei, muncii în echipă și efortului de aprofundare a faptelor observate, prin studiul relațiilor cauzale, contribuția sa de cercetător în promovarea investigației clinice, ca obiectiv principal.

Ca recunoaștere a valoroasei activități de cercetare, Prof. Gozariu devine treptat, pe parcursul anilor, membru a numeroase societăți științifice din străinătate: Societate Germană de Endocrinologie, Academia de Științe Medicale din New- York, Societate Internațională de Endocrinologie, Uniunea Medicală Balcanică, Societate Franceză de Endocrinologie și membru fondator al Societății Europene de Studii al Metabolismului Osos.

În țară, este primit membru titular al prestigioasei Academii de Științe Medicale în anul 1993 și ales președinte al Societății Române de Endocrinologie, pe care a condus-o cu competență, energie și spirit novator între anii 1995-97, fiind apoi președintele onorific al acestei societăți.

Datorită acestor calități academice prof. L. Gozariu a fost onorat cu importante premii, printre care: Diploma de Onoare a Uniunii Medicale Balcanice, în 1987 și Medalia de Onoare a Uniunii Societăților Medicale "Purkinje" din Cehoslovacia, în 1988.

Prof. L. Gozariu a fost membru în colegiile de redacție a unor prestigioase reviste medicale din țară și străinătate: "Clujul Medical", al cărei redactor șef a fost începând cu anul 1974, membru în colegiul de redacție la "Revista Română de Endocrinologie", al revistei "Magnesium reserche", editată de Societatea Internațională pentru studiul Mg.

Această impresionantă activitate științifică și de cercetare a fost legată indisolubil de activitatea didactică instructivă cu studenții și cu medicii din învățământul post universitar de specializare și perfecționare, căreia prof. Gozariu i-a acordat un rol de prim plan.

Dascăl cu vocație, capabil să transmită și să împărtășească cu generozitate din vastele sale cunoștințe, s-a bucurat de stima, respectul și aprecierea a zeci de generații de studenți și medici. Bine cunoscute sunt preocupările sale educative și metodologice, care au urmărit continua perfecționare a cursurilor și a învățământului practic.

În cele mai diferite împrejurări ale vieții universitare și îndeosebi în funcția de secretar științific al Senatului IMF, pe care a deținut-o în perioada 1982-1989, a vegheat la continuitatea tradiției prin care să asigure existența și progresul școlii de medicină clujene, îndeosebi a celei de endocrinologie.

A plămădit după exemplul său un colectiv didactic, științific și spitalicesc de mare valoare pe plan național și internațional, axat pe principiile și valorile etice și morale ale școlii medicale clujene.

A contribuit în mod decisiv la dezvoltarea și modernizarea clinicii endocrinologice, introducând noi idei și direcții de cercetare și un stil de muncă caracterizat prin seriozitate, competență și devotament.

Liviu Gozariu a fost un intelectual și un om deschis spre zonele culturii și ale artei, sensibil meloman, receptiv la valorile perene ale artelor, pasionat numismat, cu o colecție impresionantă. Așadar, avem să sesizăm la cercetătorul consacrat endocrinologiei acest "violon d'ingres", aspect care dă culoare unei biografii pilduitoare.

Reușita prof. Gozariu se explică în primul rând prin muncă asiduă, corectitudine exemplară, dragoste de oameni, generozitate. Tot atât de important este că, în cariera sa a parcurs anumite etape ce

ar trebui să fie exemplare și obligatorii pentru formarea clinicianului, dascălului și omului de știință modern.

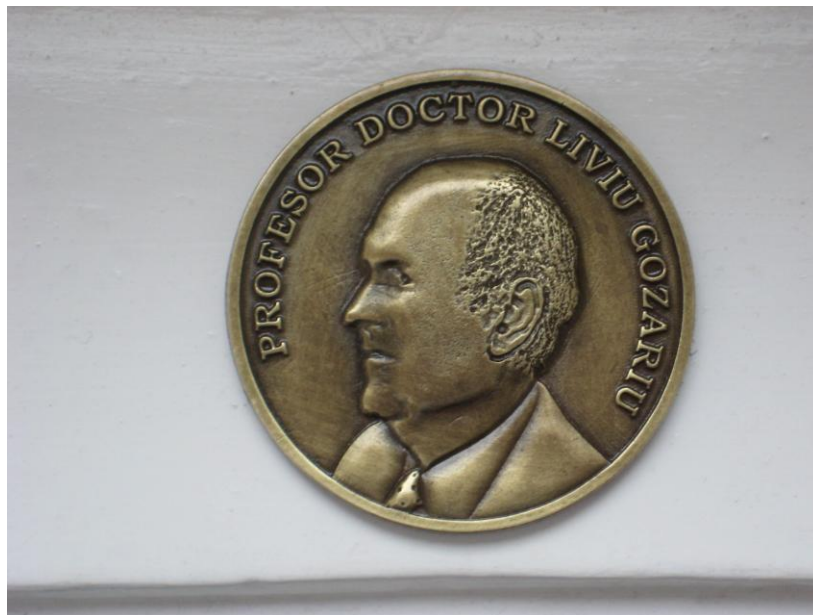
„Ad augusta per augusta”, spuneau latinii, vrînd să sublinieze că nu poți ajunge la deplină afirmare și autoritate decât printr-o anevoioasă, îndelungată și laborioasă activitate.

Prof. Liviu Gozariu, care nu mai este acum printre noi, continuă să ne însoțească prin calitățile sale omenești, prețuite de cei care l-au cunoscut; un intelectual plin de vervă, cu un umor fin și inteligent, făcându-ne să recunoaștem personalitatea unui om înzestrat cu harul comentariului inedit, surprinzător, de unde și farmecul său regretat de noi toți, cei care l-am cunoscut mai îndeaproape.

Am trecut în revistă extrem de succint câteva crâmpEE mai importante din existența celui dispărut, pentru că o mare personalitate nu poate fi omagiată decât prin ceea ce a realizat în viață.

Prin dispariția prof. Liviu Gozariu Școala Românească de Endocrinologie a pierdut unul dintre marii săi slujitori, Școala Medicală Clujeană pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai generației sale, iar elevii și colaboratorii săi, un mare mentor și părinte spiritual. Va rămâne un creator de școală, un model de savant și profesor. Vom fi întotdeauna mândri de a-l fi avut Maestru.

Sunt convinsă că amintirea sa frumoasă va rămâne în cartea de aur a endocrinologiei românești, în sufletul colegilor, a prietenilor și a numeroșilor bolnavi.

Prof. dr. Liviu Gozariu